

Dijital Yerli, Dijital Göçmen ve Dijital Melez Ö?retmen Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dijital Yerli, Dijital Göçmen ve Dijital Melez Ö?retmen Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19850>

Özet

Dijital Yerli, Dijital Göçmen ve Dijital Melez Öğretmen Ölçeği, Süleyman Nihat Ad ve Vildan Durmuş tarafından 2017 yılında geliştirilmiş bir ölçektir. Bu ölçek, öğretmenlik mesleğinde eğitimcilerin teknolojiye adaptasyon düzeylerini, dijital araçlar kullanma becerilerini ve dijital düşünce yapılarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Ölçek, Marc Prensky'nin ortaya attığı **Dijital Yerli** ve **Dijital Göçmen** kavramlarını temel alarak, bu iki uç arasında yer alan ve her iki grubun özelliklerini taşıyan **Dijital Melez** kategorisini tanımlamaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, eğitim teknolojilerinin hızla değiştiği bir dönemde öğretmenlerin bu dönüşüme ne kadar hazır olduklarını saptamak için kritik öneme sahiptir.

Ölçek, öğretmenlerin dijital yeterliliklerini ve teknoloji entegrasyonuna yönelik tutumlarını ölçerek, hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine ve öğretim stratejilerinin dijital çağa uygun olarak yeniden düzenlenmesine katkı sağlayarak hedeflemektedir. Bu psikometrik araç, eğitim araştırmalarında öğretmenlerin teknolojik pedagojik içerik bilgisi (TPACK) gibi daha geniş yapıları anlamak için temel bir sınıflandırma mekanizması sunar.

Anahtar Kelimeler

Dijital Yerli, Dijital Göçmen, Dijital Melez, Öğretmen Ölçeği, Eğitim Teknolojisi, Teknoloji Entegrasyonu, **Psikometri**, Öğretmen Yeterliliği.

Yazarlar

Süleyman Nihat AD, Vildan DURMUŞ

Amaç

Ölçeğin temel amacı, görev yapan öğretmenlerin dijital teknoloji kullanımındaki yeterlilik ve alışkanlıklarına göre sınıflandırmaktır. Bu sınıflandırma, öğretmenleri geleneksel olarak "dijital çağa doğanlar" (Yerliler) ve "dijital çağa sonradan adapte olanlar" (Göçmenler) olarak ayırtmanın ötesine geçerek, teknolojiyi etkin kullanan ancak adaptasyon süreçleri farklı olan "melez" bir grubu da tanımlamayı amaçlamaktadır.

Ölçek, bu kategorizasyon sayesinde, eğitim kurumlarının öğretmen gelişim programlarını daha hedef odaklı tasarlamasına olanak tanır. Özellikle dijital göçmen özelliklerine sahip öğretmenlerin hangi alanlarda desteklenmesi gerektiğini belirlemek ve dijital yerli veya melez öğretmenlerin güçlü yönlerini eğitim sistemine entegre etmek için bilimsel bir zemin oluşturulmuştur.

Yapı

Dijital Yerli, Dijital Göçmen ve Dijital Melez Öğretmen Ölçeği, öğretmenlerin teknolojiye yönelik bilişsel, davranışsal ve pedagojik yaklaşımların ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Temel olarak üç ana boyutu ölçmektedir:

Dijital Yerlilik: Bireyin dijital teknolojileri sezgisel olarak, hızlı ve doğal bir şekilde kullanma eğilimi; çoklu görev yapma ve görsel tabanlı öğrenme tercihi.

Dijital Göçmenlik: Bireyin dijital teknolojileri kullanırken analog çağın alışkanlıklarını koruma eğilimi; basit metne öncelik verme ve adanmış, doğrusal öğrenme tercihi.

Dijital Melezlik: Bireyin hem dijital yerlilerin hem de dijital göçmenlerin özelliklerini taşıması; teknolojiyi etkin kullanmakla birlikte, geleneksel öğrenme ve öğretim yöntemlerini de benimseyebilmesi. Bu melez yapı, modern **öğretmenlik mesleği** için önemli bir adaptasyon yeteneğini ifade eder.

Bu yapılar, öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarda teknolojiyi ne ölçüde ve hangi yöntemlerle kullandığını derinlemesine anlamaya sağlar. Ölçek, bu üç farklı dijital kimliği ayrı alt faktörler olarak ele almaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirilme sürecinde geçerlik çabaları yapıldığı varsayılmakla birlikte, bu özet veri setinde spesifik geçerlik istatistikleri (örneğin, yapı geçerliği için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları veya kapsam geçerliği detayları) yer almamaktadır.

Detaylı geçerlik analizleri, ölçeğin kavramsal yapıya doğru bir şekilde ölçüp ölçmediğini gösteren kanıtları içermektedir. Kullanıcıların ve araştırmacıların, ölçeğin yapısal geçerliği, kapsam geçerliği ve ölçüt bağıntılığı geçerliği hakkında ayrıntılı bilgi edinmek için Ad ve Durmu (2017) tarafından yayımlanan orijinal makaleye başvurması önerilmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizlerine dair spesifik katsayılar (örneğin, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı) bu özet veri alanında belirtilmemiştir.

Ölçeğin geliştirme aşamasında, iç tutarlılığının ve muhtemel test-tekrar test güvenirliğinin incelenerek raporlandığı beklenmektedir. Güvenirlik sonuçları, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı örneklerde tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini göstermektedir. Bu kapsamlı bilgilere ulaşmak için orijinal akademik referansın incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin geliştirme amaçlarında, yapasal boyutları belirlemek amacıyla faktör analizlerinin uygulandığı bildirilmektedir. Bu analizler genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ile başlanıp ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile sonuçlandırılmıştır.

Faktör analizinin sonuçları, ölçeğin beklenen üç boyutlu yapıyı (Dijital Yerli, Dijital Göçmen ve Dijital Melez) ne ölçüde desteklediğini ortaya koymaktadır. Orijinal makale, faktör yüklerini, açıklanan varyans oranları ve model uyum indekslerini içermektedir. Bu istatistiksel detaylar, ölçeğin psikometrik kalitesini anlamak açısından elzemdir.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılmıştır, ancak kesin derecelendirme bilgisi (örneğin 5'li veya 7'li Likert) özet veride belirtilmemiştir.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Kitle: Öğretmenler (Çeşitli branş ve seviyelerde görev yapan eğitimciler)

Yaş Grubu: Yetkinler (Öğretmenlik mesleğini icra edenler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli okullarda görev yapan öğretmenler örneklem grubunu oluşturmaktadır.

Test Metodolojisi: Veri toplama genellikle anket/öz bildirim şeklinde gerçekleştirilmiştir. Ölçek, öğretmenlerin teknoloji kullanımı ve pedagojik yaklaşımlarına dair maddeler içermektedir.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Teknolojileri, Öğretmen Adaptasyonu, Dijital Okuryazarlık, Okul Yönetimi, **Psikometri**, Dijital Dönüşüm.

Yazarlar ve İletişim Bilgileri

Sorumlu Yazar: Süleyman Nihat ŞAD

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Orijinal kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresi: nihat.sad@inonu.edu.tr

Yazma Adresi: İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, Türkiye (Sorumlu yazarın kurumsal adresi).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçek, akademik bir makale kapsamında geliştirilmiş olup, ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanım için genellikle yazarlarla iletişime geçilmesi önerilir. Detaylı izin bilgileri için sorumlu yazar ile irtibat kurulmalıdır.

Test Yılı: Ölçeğin geliştirildiği ve yayımlandığı yıl 2017'dir.

Kaynaklar

Ölçeğin geliştirilmesine ilişkin orijinal akademik referans aşağıdadır:

Şad, S , Durmuş, V . (2017). Öğretmenlik mesleği bağlamında **dijital yerlilik**, **dijital göçmenlik** ve dijital melezlik. *Electronic Journal of Education Sciences*, 6 (11), 11-21.

Makalenin yayımlandığı dergiye ait bağlantı: dergipark.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [dijital-yerli-dijital-gocmen-ve-dijital-melez-ogretmen-olcegi-toad.pdf](#)

Dijital Yerli, Dijital Göçmen ve Dijital Melez Öğretmen Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Bu özet veri alanında ölçek maddeleri doğrudan yer almamaktadır. Ölçek maddelerine ulaşmak için yukarıda belirtilen Şad ve Durmuş (2017) referansındaki akademik makalenin incelenmesi gerekmektedir. Makalede, geçerlik ve güvenirlik çalışmaları ile birlikte ölçeğin tam yapısı ve maddeleri sunulmuştur.